

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การวิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร

ที่ตั้งของโครงการ

บ้านโค๊ะแดง ตำบลปุโยะ อำเภอสูโงโกะ-ลก จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

"...ควรกำหนดขอบเขตป่าพรุให้แน่นอน เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่อันจะทำให้สภาพแวดล้อมเสียหาย..."

"...พรุมีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ต้องห้ามไม่ให้บุกรุก..."

ปีที่เริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๓๓

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

๑. **ด้านศึกษาวิจัย** เป็นศูนย์กลางข้อมูลการเรียนรู้เกี่ยวกับป่าพรุทุกๆ ด้านในประเทศ

เช่น ข้อมูลพันธุ์ปลา ไม้ สัตว์ ในป่าพรุ การฟื้นฟูป่าพรุ โดยมีเอกสารทางวิชาการเผยแพร่ผลงานวิจัยให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้

๒. **ด้านการทัศนศึกษาเยี่ยมชม** มีนักเรียน นักศึกษา และประชาชนมาเยี่ยมชมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเวลา ๑๕ ปี เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๕๕๒,๒๑๒ คน ได้รับรางวัลดีเด่นและรางวัลยอดเยี่ยมจากการประกวดแหล่งท่องเที่ยวของสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในปี ๒๕๕๓

๓. **ด้านการสร้างจิตสำนึก** ชุมชนรอบป่าพรุโค๊ะแดงให้ความร่วมมือ ดูแลรักษาป่าพรุโค๊ะแดงมากยิ่งขึ้น จากการที่ศูนย์วิจัยฯ ได้จัดโครงการฝึกอบรมสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนที่อาศัยในพื้นที่รอบป่าพรุ จำนวน ๑,๘๐๐ คน ทำให้ปัญหากรณีพิพาทพื้นที่ลดน้อยลง และชาวบ้านให้ความร่วมมือมากยิ่งขึ้น

โครงการสำรวจ รวบรวมพันธุ์ไม้ดอก-ไม้ประดับ ภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส

ที่ตั้งโครงการ

บ้านบาลา หมู่ที่ ๕ ตำบลโละจูด อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา มีเนื้อที่ ๔๐๐ ไร่ พิกัด RG ๑๒๒๑๑๒ และ RG ๑๓๕๑๑๘ บริเวณริมคลองจับกระดังและน้ำตกสิรินธร

ความเป็นมา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระราชดำริต่อป่าไม้เขตปัตตานี (นายบุญชนะ กลั่นคำสอน) ครั้งเสด็จทางชลมารคทอดพระเนตรป่าชายเลนยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๗ ว่า "น่าจะมีการรวบรวมพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับป่า ภาคใต้ มารวบรวมในที่สูงของพื้นที่สวนป่าพระนามาภิไธย ภาคใต้ ส่วนที่ ๒ (ฮาลา-บาลา)" โดยสำนักงานป่าไม้เขตปัตตานี มอบหมายให้นายสุนทร โคะคำ เป็นผู้รับผิดชอบสำรวจคัดเลือกพื้นที่พร้อมจัดทำโครงการและได้เริ่มดำเนินการกิจกรรมการสำรวจและรวบรวมพันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับป่า ในพื้นที่ ๑๔ จังหวัดภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เป็นต้นมา

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๓๘

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

๑. งานสำรวจและวิจัยด้านป่าไม้

- การสำรวจและรวบรวมพันธุ์ไม้
- การศึกษาและวิจัยเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

๒. การสำรวจและรวบรวมพันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับป่าภาคใต้

» การสำรวจพันธุ์ไม้วงศ์เข็ม (RUBIACEAE) สามารถจำแนกพันธุ์ไม้วงศ์เข็ม ออกเป็น ๕ สกุล ได้แก่

- สกุลใบต่างดอก (Mussaenda sp.)
- สกุลกาแฟป่า (Diplospora sp.)
- สกุลกำลังใจค้ำสาร(Lasianthus sp.)
- สกุลข้าวสารไหม้ (Chassalia sp.)
- สกุลหูกวางเล็ก (Porterandia sp.)

» การสำรวจและรวบรวมพันธุ์ไม้วงศ์ ยาง (Dipterocarpaceae)

» ได้ร่วมปฏิบัติงานร่วมกับคณะนักวิจัย ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำรวจพันธุ์ไม้วงศ์ยางในพื้นที่ป่าบาลา อำเภอบางแก้ว และอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส สามารถรวบรวมตัวอย่างพันธุ์ไม้วงศ์ยางได้ ๒๔ ชนิด

» การสำรวจพันธุ์ปาล์ม (Palm)

» ได้รวบรวมรายชื่อพันธุ์ปาล์ม สำหรับจัดทำฐานข้อมูลพันธุ์ไม้และเก็บเมล็ดพันธุ์ปาล์ม เพื่อนำมาขยายพันธุ์และจัดแสดงสวนแสดงพันธุ์ไม้ต่อไป

» การศึกษาวิจัยเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

» ได้ทำการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อขยายพันธุ์ไม้ให้ได้จำนวนมากในระยะเวลาก่อนสิ้น และศึกษาทดลองเพาะเลี้ยงพันธุ์ไม้ป่าหายาก

» จัดพื้นที่และดูแลรักษาสวนแสดงพันธุ์ไม้

» จัดพื้นที่และดูแลรักษาสวนรวบรวมพันธุ์ไม้ เพื่อการศึกษาและวิจัย(งานน้ำตกสิรินธร)

» ดูแลเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

» จัดทำระบบฐานข้อมูลโครงการฯ ดังนี้

- ฐานข้อมูลพันธุ์ไม้ยืนต้น
- ฐานข้อมูลพันธุ์กล้วยไม้
- ฐานข้อมูลพันธุ์พืชอิง - ฆ่า
- ฐานข้อมูลพันธุ์พืชหมาก-หวาย
- ฐานข้อมูลกิจกรรมของโครงการ
- ฐานข้อมูลห้องสมุดโครงการ
- ฐานข้อมูลปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

โครงการศึกษาพัฒนาการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ที่ตั้งของโครงการ

หมู่ที่ ๖ บ้านพิบูลทอง ตำบลกะลุวอเหนือ
อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
แปลงสาธิตเกษตรทฤษฎีใหม่ วิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส

ความเป็นมา

"...ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ปลูกหญ้าแฝกให้เป็นแถวยาวตามขวางของระดับความชันของบ่อเลี้ยงปลาเพียงหนึ่งหรือสองแถว ก็น้ำจะเพียงพอแต่ให้ปลูกหญ้าแฝกชิดติดกันต่อเนื่องไป เพื่อให้หญ้าแฝกมีความหนาแน่นใช้เป็นตะแกรงกรองกั้นสิ่งต่างๆ ไว้ได้ ..." (สำนักพระราชเลขานุการ, ๒๕๓๕)

"...ให้ปลูกหญ้าแฝกบนเขาสำนักป้องกันการพังทลายของดิน เนื่องจากที่บริเวณเขาสำนักและอ่างเก็บน้ำเขาสำนักอยู่ทางด้านทิศใต้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิบูลทองฯ ซึ่งเกิดปัญหาดินถูกกัดเซาะพังทลาย จึงควรปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ดินดังกล่าว ที่บนเขาสำนักต้องไปปลูกแฝก ต้องไปคูเพราะว่าบนเขาสำนักไปคูอะไรก็หลายลงมา ถ้าปลูกแฝกสามารถช่วยป้องกันการพังทลายของดินได้มาก..." (ศูนย์พิบูลทองฯ, ๒๕๓๖)

"...ควรปลูกหญ้าแฝกรอบแปลง ปลูกผักในพื้นที่ดินทรายจัด เพื่อรักษารูปแปลงผักและความชื้นในดิน..."

"...ให้พิจารณาจัดทำโครงการงานวิทยาศาสตร์การศึกษาเกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝก

ให้เป็นหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน..."

"...ให้จัดทำโครงการปลูกหญ้าแฝกในโรงเรียนและให้ดำเนินการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน..." (สำนักงานกปร., ๒๕๓๖)

ปีที่เริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๓๐

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

จากผลการทดลอง พบว่าปริมาณตะกอนดินที่ตกได้จากแปลงที่ไม่ปลูกหญ้าแฝก จะมากกว่าตะกอนดินที่ปลูกหญ้าแฝก บ่งบอกถึงแถวของหญ้าแฝก เปรียบเสมือนกำแพงที่มีชีวิต ช่วยชะลอความเร็วของน้ำไหลบ่าหน้าดิน เก็บกักตะกอนดินไม่ให้ลงสู่พื้นที่ตอนล่าง

สำหรับพืชผักที่ปลูก ก็เช่นกัน จากการทดลอง พบว่าผักที่ปลูกบนแปลงที่ปลูกหญ้าแฝก จะเจริญงอกงามกว่า และให้ผลผลิตที่มีน้ำหนักดีกว่า เพราะแนวรากหญ้าแฝกช่วยสกัดอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหาร นอกจากนี้ยังช่วยเก็บความชื้นในดิน ทำให้เกิดการพัฒนาการของดินดีขึ้น และช่วยให้รากพืชสามารถตรึงธาตุอาหารในดินอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้พืชผักในคำรับที่ปลูกหญ้าแฝกให้ผลผลิต ดีกว่าพืชผักที่ปลูกโดยปราศจากแนวหญ้าแฝก

โครงการเครือข่ายศึกษาวิจัยและพัฒนาการปลูกไม้ดอกภาคใต้

ที่ตั้งของโครงการ

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จ เป็นองค์ประธานงานประชุมวิชาการและแข่งขันทักษะขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ระดับชาติ ครั้งที่ ๑๓ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส ทรงทอดพระเนตรกิจกรรมต่างๆ ของงาน อาทิ การประดับตกแต่งสถานที่ โดยการใช้ไม้ดอกไม้ประดับต่างๆ เป็นจำนวนมาก จึงทรงมีพระราชดำริถึงการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับตามโอกาสต่างๆ ว่า

"ควรให้วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีได้ศึกษาและทำการปลูกเพื่อทดแทนการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับจากต่างประเทศ"

พระราชดำรินั้นทรงเกิดประโยชน์ต่อชุมชน อธิปไตยกรมอาชีวศึกษาในขณะนั้น ได้เห็นชอบให้นำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงมอบหมายให้วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส ในพื้นที่ภาคใต้ ศึกษาวิจัยและพัฒนาการปลูกไม้

ดอก โดยเฉพาะไม้ดอกท้องถิ่น ให้สามารถปลูกขยายพันธุ์เพิ่มจำนวน และส่งเสริมการปลูกในชุมชน ใช้เป็นทางเลือกสำหรับการประกอบอาชีพ สร้างรายได้แก่ครอบครัว และยังเป็นการผลิตปริมาณการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับจากต่างประเทศต่อไป

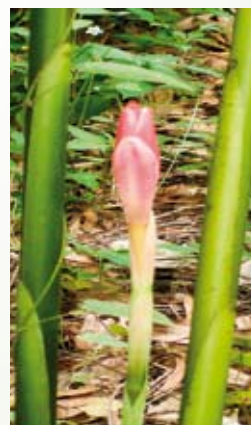
ทั้งนี้ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส ได้รับนโยบายดังกล่าวจากกรมอาชีวศึกษา โดยได้จัดทำโครงการเครือข่ายศึกษาวิจัยและพัฒนาการปลูกไม้ดอกภาคใต้ สนองพระราชดำริสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน และลดปริมาณการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับจากต่างประเทศได้

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๖๒

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

จัดทำแปลงปลูกไม้ตัดดอกในสภาพธรรมชาติ โดยนำร่องในพื้นที่ประมาณ ๒ ไร่ และในอนาคตมีโครงการที่จะขยายการปลูกเพิ่มขึ้นกว่าเดิมเพื่อรองรับตลาดไม้ดอกไม้ประดับ คัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่มี ศึกษาเชิงทดลอง ปลูกเพิ่มเติม และนำผลการศึกษาวิจัยขยายผล สร้างองค์ความรู้แก่ชุมชนต่อไป

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

ที่ตั้งโครงการ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง นราธิวาส ตำบลศาลาใหม่ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

ราษฎรบ้านละเวง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานความช่วยเหลือจากสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ให้ทรงช่วยฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำซึ่งลดลงไปมาก โดยราษฎรยังได้กราบบังคมทูลว่า ราษฎรยินดีร่วมบริจาคทรัพย์ เพื่อโครงการดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานพระราชดำริให้นำสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ให้จัดประชุมหารือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องทางด้านต่างๆ เพื่อจัดตั้งโครงการ สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และคณะผู้เชี่ยวชาญได้ประชุมหารือ เพื่อร่างโครงการเพิ่มอาหารลงสู่ทะเล ปี ๒๕๔๔ โดยในการนี้ สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานคำแนะนำว่า สมควรจัดให้มีสถานีวิจัยและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำขึ้น เพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำปล่อยลงสู่ทะเล เพื่อเป็นการฟื้นฟูธรรมชาติและเพื่อทำหน้าที่ฝึกอบรมราษฎรซึ่งอยู่ในบริเวณข้างเคียงให้มีความรู้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

ปีที่เริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๔๔

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย ปลากระพงขาว ปล่อยลงสู่ชายฝั่งทะเล อ่าวไทย และแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น คลองตากใบ คลองโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส เพิ่มผลผลิตและเพิ่มทรัพยากรในแหล่งน้ำ

- » ปี ๒๕๔๔ และ ปี ๒๕๔๕ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๔,๑๖๐,๐๐๐ ตัว
- » ปี ๒๕๔๖ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๒๕,๕๕๐,๐๐๐ ตัว
- » ปี ๒๕๔๗ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๒๕,๕๕๐,๐๐๐ ตัว
- » ปี ๒๕๔๘ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๓๑,๕๒๖,๐๐๐ ตัว
- » ปี ๒๕๔๙ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๓๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัว
- » ปี ๒๕๕๐ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๓๐,๓๐๐,๐๐๐ ตัว
- » ปี ๒๕๕๑ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๓๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัว
- » ปี ๒๕๕๒ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๒๐,๖๓๐,๐๐๐ ตัว

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่ตั้งของโครงการ

อำเภอเมืองนราธิวาส และอำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปัตตานีและนราธิวาส เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๔ สืบเนื่องมาจากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้ดำเนินการช่วยเหลือชาวประมงขนาดเล็ก ที่ประสบความเดือดร้อนจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่ง การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลหรือปะการังเทียมเป็นกิจกรรมหนึ่งภายใต้โครงการฯ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำตามแนวชายฝั่งทะเลของจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินการที่ผ่านมาเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของหน่วยงานต่างๆ โดยได้รับการสนับสนุนวัสดุที่ไม่ใช้งานแล้วจากการรถไฟแห่งประเทศไทย กรมทางหลวง และกรุงเทพมหานคร นอกจากนั้นยังได้รับความร่วมมือจากกองทัพเรือและกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ในการพิจารณาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดวางแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลและได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อีกทั้งกรมประมงได้จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลด้วยแท่งคอนกรีตแบบโครงสร้างเหลี่ยมในพื้นที่โครงการทุกปี

ผลจากการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ทรัพยากรสัตว์น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ชาวประมงมีรายได้จากการจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น และบางรายมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อตกปลาหรือดำน้ำ จนเป็นที่ยอมรับทั้งในหมู่ชาวประมง ประชาชน และนักวิชาการ อย่างแพร่หลายว่ากิจกรรมนี้เป็นปัจจัยหนึ่งในการเพิ่มพูนทรัพยากรประมงให้กลับมา มีความอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง และสามารถยก

ระดับความเป็นอยู่ของชาวประมงและประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ก่อให้เกิดความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณยิ่ง

ปีที่เริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๔๔

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลในโครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ – ๒๕๕๐ มีวัสดุที่ใช้ในการจัดทำแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล ๔ ชนิด คือ แท่งคอนกรีต โดยกรมทางหลวงได้น้อมเกล้าฯ ถวายท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวนรวม ๗๐๗ ท่อ แท่งคอนกรีต โดยกรมประมงดำเนินการจัดสร้างแท่งคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวนรวม ๒๓,๖๑๖ แท่ง ตู้รถไฟ โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย น้อมเกล้าฯ ถวายตู้รถไฟ ที่เป็นคู่ขนส่งสินค้าที่ไม่ได้ใช้การแล้ว จำนวนรวม ๖๐๘ ตู้ และรถยนต์ โดยกรุงเทพมหานครได้น้อมเกล้าฯ ถวายรถขนมูลฝอย รถขนน้ำ จำนวนรวม ๓๘๘ คัน วัสดุเหล่านี้ถูกนำไปจัดวางเป็นแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ทั้งหมดรวม ๖๘ แห่ง เป็นวัสดุท่อคอนกรีต ๒ แห่ง แท่งคอนกรีต ๓๔ แห่ง ตู้รถไฟ ๒๓ แห่ง และรถยนต์ ๘ แห่ง

๑) แหล่งอาศัยสัตว์ทะเลในจังหวัดนครราชสีมาปี ๒๕๕๕-๒๕๕๑

ปีงบประมาณ	พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนท่อคอนกรีต (แห่ง/แท่ง)	จำนวนแท่งคอนกรีต (แห่ง/แท่ง)	ผู้รุดไฟ (แห่ง/ตู้)	รถยนต์ (แห่ง/ คัน)
๒๕๕๕	- วางท่อคอนกรีตบ้านทอนฮีเล หมู่ ๑๐ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง - วางแท่งคอนกรีต ชุมชนกาแลตาแป อำเภอเมือง	๑/๔๘๖	๑/๓๐๐	-	-
๒๕๕๖	- วางแท่งคอนกรีต อำเภอ เมือง และอำเภอตากใบ - วางแท่งคอนกรีตชุมชนกาแล ตาแป และบ้านคือลาขอปาลัส อำเภอเมือง - วางตู้รุดไฟบ้านทอนฮีเล, ชุมชนกาแลตาแป, บ้านใหม่ อำเภอเมือง และ บ้านสะปอม อำเภอตากใบ	-	๘/๓,๑๓๐	๘/๓๕	-
๒๕๕๗	- วางแท่งคอนกรีต บ้านเกาะยาว หมู่ ๘ ตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ - วางแท่งคอนกรีต อำเภอ เมือง และอำเภอตากใบ - วางตู้รุดไฟ อำเภอเมือง และอำเภอตากใบ	-	๗/๔,๕๘๐	๘/๑๕๐	-
๒๕๕๘	- วางแท่งคอนกรีตบ้านโคก เคียน หมู่ ๑ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง	-	๑/๖๕๕	๑/๖๕๕	-
๒๕๕๘	- วางแท่งคอนกรีต บ้านงู หมู่ ๖ ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ	-	๑/๖๑๐	๑/๖๑๐	๒/๘๖
๒๕๕๙	- วางแท่งคอนกรีต ชุมชน กาแลตาแป ตำบลบางนาค อำเภอเมือง - วางซากรถยนต์ ตำบล บางนาค, ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง และตำบลไพรวัน, ตำบลศาลาใหม่ อำเภอตากใบ	-	๑/๘๕๗	๑/๘๘๗	๘/๑๖๐
๒๕๕๑	- วางแท่งคอนกรีต บ้านคลองตัน ตำบลศาลาใหม่ อำเภอตากใบ	-	๑/๘๐๑	-	-
รวม		๑/๔๘๖	๒๑/๑๕,๖๖๓	๑๑/๒,๐๕๗	๖/๒๕๖

โครงการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่ทะเลและอบรมราษฎร

» ปี ๒๕๕๔ และปี ๒๕๕๕ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๔,๑๖๐,๐๐๐ ตัว อบรมราษฎร ๑๐๐ ราย

» ปี ๒๕๕๖ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๒๕,๕๕๐,๐๐๐ ตัว อบรมราษฎร ๕๐ ราย

» ปี ๒๕๕๗ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๒๕,๕๕๐,๐๐๐ ตัว อบรมราษฎร ๕๐ ราย

» ปี ๒๕๕๘ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๓๑,๕๒๖,๐๐๐ ตัว อบรมราษฎร ๕๐ ราย

» ปี ๒๕๕๙ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๓๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัว อบรมราษฎร ๕๐ ราย

» ปี ๒๕๕๐ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๓๐,๓๐๐,๐๐๐ ตัว อบรมราษฎร ๕๐ ราย

» ปี ๒๕๕๑ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๓๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัว อบรมราษฎร ๕๐ ราย

» ปี ๒๕๕๒ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๒๐,๖๓๐,๐๐๐ ตัว อบรมราษฎร ๕๐ ราย

ผลการดำเนินงาน

ผลการจัดวางแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลวัยรดยนต์ ติดตามโดยการดำน้ำ จุดบันทึก ถ่ายภาพและวิดีโอใต้น้ำ พบว่าภายหลังการจัดวาง ๑ สัปดาห์ การเรียงตัวของรดยนต์ใต้น้ำนั้นเรียงตัวกันแบบอิสระ มีทั้งรดยนต์ที่วางนอน วางตะแคง หันด้านข้างและด้านล่างขึ้น และซ้อนกันในลักษณะเกยทับกันบางส่วนหรือซ้อนขวางกัน รดยนต์ไม่มีการจมตัว มีปลาเข้ามาอยู่อาศัยบ้าง

ประปราย ทั้งปลาขนาดกลาง (ปลาสร้อยนกเขา ปลาสลิคทะเล ปลากล้วย) และปลาขนาดเล็ก (ปลาอมไข่ ปลาสลิคหิน)

ภายหลังการจัดวางไปแล้วเป็นระยะเวลา ๑ ปี สภาพทั่วไปของตัวรดยนต์มีเพรียงหิน ฟองน้ำ ไบรโอซัว (Bryozoans) หอยฝาเดียว หอยสองฝา เกาะอยู่ตามซอกและผิวรดยนต์ แต่ยังไม่เต็มพื้นที่ผิวของรดยนต์ทั้งหมด มีปลาเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น กลุ่มปลาที่พบได้มากและบ่อย ได้แก่ กลุ่มปลากะพง ปลากะรัง ปลากล้วย และปลาสิ่กุน

ปัจจุบัน (เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑) สภาพผิวของตัวรดยนต์ มีสิ่งมีชีวิตเกาะติดเข้ามาอาศัย อยู่เกือบเต็มพื้นที่ผิวของตัวรดยนต์ และยังไม่พบการจมตัวของรดยนต์ มีปลาเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น ทั้งปริมาณและจำนวนชนิดที่เข้ามา กลุ่มปลาหลักที่พบยังคง เป็นปลาในกลุ่มปลากะพง ปลากะรัง

โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน (อนุรักษ์พันธุกรรมพืช)

ที่ตั้งของโครงการ

โรงเรียนโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน ๒๘ โรงเรียน

- » โรงเรียนตำราจตุรเวทชัยแดน จำนวน ๕ โรงเรียน
- » โรงเรียนในความดูแลของ สพฐ. จำนวน ๑๗ โรงเรียน
- » โรงเรียนสังกัดเอกชน จำนวน ๖ โรงเรียน

ความเป็นมา

ตามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

"การสอนและอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้น ควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เห็นความงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปีติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป การใช้วิธีการสอนการอบรมที่ให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสีย เกิดอันตรายแก่ตนเอง จะทำให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว"

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริ จัดตั้งงาน "สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน" เพื่อเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกด้าน

อนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยให้เยาวชนนั้นได้ใกล้ชิดกับพืชพรรณไม้ เห็นคุณค่าประโยชน์ ความสวยงามอันจะก่อให้เกิดความคิดที่จะอนุรักษ์พรรณพืชต่อไป

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๔๕

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

จัดสวนพฤกษศาสตร์ภายในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้จักพรรณไม้เพิ่มขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ

โครงการหมู่บ้านจุฬารณพัฒนา ๑๒ จังหวัดนครราชสีมา

ที่ตั้งของโครงการ

หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา ๑๒ บ้าน
อัยปากอ ตำบลสุคีริน อำเภอสुकิริน จังหวัด
นครราชสีมา

ความเป็นมา

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬารณ
วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี มีพระราชดำริ
สรุปความว่า

๑. อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ดิน และน้ำ
๒. ฟื้นฟูสภาพป่าที่ถูกบุกรุกทำลาย
๓. อบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้แก่ราษฎรและเยาวชนในหมู่บ้าน
และพื้นที่ใกล้เคียง

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๔๗

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึง ปัจจุบันโดยสรุป

ผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๔๗-
ปัจจุบัน

๑. การเพาะชำกล้าไม้ทั่วไป
 - ๐ ปี ๒๕๔๘ จำนวน ๒๕,๐๐๐ ต้น
 - ๐ ปี ๒๕๔๙ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
 - ๐ ปี ๒๕๕๐ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
 - ๐ ปี ๒๕๕๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
 - ๐ ปี ๒๕๕๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ

๒. การเพาะชำกล้าหาย

- ๐ ปี ๒๕๔๗ จำนวน ๑๕,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๔๘ จำนวน ๑๐,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๔๙ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๕๐ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๕๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๕๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ

๓. การเพาะชำกล้าไม้มีค่า

- ๐ ปี ๒๕๔๗ จำนวน ๑๐,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๔๘ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๔๙ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๕๐ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๕๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ต้น
- ๐ ปี ๒๕๕๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ

๔. สำรวจพันธุ์ไม้ป่าหายาก

๕. สำรวจความหลากหลายพันธุ์ไม้คิบบิ้น

๖. ส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่โครงการใน
ด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้

๗. ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงประวัติศาสตร์

๘. สำรวจและจัดทำแปลงรวบรวมพันธุ์
ไม้ป่า

โครงการส่งเสริมการปลูกต้นหลาวชะโอน

ที่ตั้งของโครงการ

- » โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านโคกปามาปือซา
- » โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลุ่มน้ำโก-ลกและลุ่มน้ำบางนรา
- » อำเภอสุไหงปาตี

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยังสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส เพื่อพระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดผลผลิตทางการเกษตร รางวัลเจ้าของนกเขาที่ชนะการแข่งขัน พระราชทานใบประกาศเกียรติคุณแก่คณะกรรมการตัดสินรางวัล และทรงพระดำเนินไปทอดพระเนตรนกเขาชวาที่ชนะการแข่งขันและผลผลิตทางการเกษตรที่ชนะการประกวด และชมนิทรรศการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน ๑๕ หน่วยงาน ในการนี้ได้มีพระราชกระแสกับ นายसनาน สุทธิบูรณ์ หน.ฝ่าย

ยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สนง. เกษตรจังหวัด และนายบุญธรรม กำลังเกื้อ เรือนจำจังหวัด ดังนี้
 "ควรให้มีการส่งเสริมปลูกทดแทนต้นหลาวชะโอน หลังจากที่ได้นำต้นตัดต้นที่เอาไปใช้ประโยชน์ มิฉะนั้นจะทำให้สูญพันธุ์ได้"

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๕๑

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

สถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดนราธิวาส ได้เพาะพันธุ์ต้นหลาวชะโอน เพื่อแจกจ่ายให้หน่วยงานที่สนใจจำนวน ๑๕,๐๐๐ กล้า ดำเนินการเพาะปลูกในพื้นที่

- » ฟาร์มตัวอย่างฯ บ้านปามาปือซา จำนวน ๕,๐๐๐ กล้า ปลูกเป็นแนวรั้ว
- » โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลุ่มน้ำโก-ลกและลุ่มน้ำบางนรา จำนวน ๕,๐๐๐ กล้า ซึ่งจะปลูกเป็นแปลงรวมเพื่อเป็นพื้นที่อนุรักษ์
- » อำเภอสุไหงปาตี จำนวน ๕,๐๐๐ กล้า ซึ่งจะนำไปปลูกบริเวณรอยต่ออุทยานแห่งชาติเทือกเขาบูโค-สุไหงปาตี

โครงการทดลองปลูกต้นหนามแดง

ที่ตั้งของโครงการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยังสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส เพื่อพระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดผลผลิตทางการเกษตร รางวัลเจ้าของนกเขาที่ชนะการ

แข่งขัน พระราชทานใบประกาศเกียรติคุณแก่คณะกรรมการตัดสินรางวัล และทรงพระดำเนินไปทอดพระเนตรนกเขาชาวที่ชนะการแข่งขันและผลผลิตทางการเกษตรที่ชนะการประกวด และชื่นชมนิทรรศการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน ๑๘ หน่วยงาน ในกรณีนี้ได้มีพระราชกระแสกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

"แถวนี้ น่าจะปลูกต้นหนามแดง ซึ่งมีรสชาติอร่อยและปลูกง่าย"

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๕๒

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

งานป่าไม้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้นำกล้าต้นหนามแดง จำนวน ๕ ต้น มาปลูกเพื่ออนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในพื้นที่แปลงทดลองวิจัย ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เพื่อขยายพันธุ์ต้นกล้าและนำไปปลูกในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

